

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**

**WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
POZIOM ROZSZERZONY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA**

MAJ 2014

Część I.**Zadanie 1. (0–1)**

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym – opisy (II.P.2)
	Wiadomości: procesy społeczne, prawidłowości życia społecznego (I.R.1 / I.P.1)

Poprawna odpowiedź:

- A. anomia
- B. internalizacja
- C. nonkonformizm

1 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Przemiany społeczeństwa polskiego, struktura społeczeństwa polskiego (I.P.2 / I.R.3)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

D.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi

Zadanie 3. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Zagadnienia narodowościowe, struktura społeczeństwa polskiego (I.P.3 / I.P.2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

C.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji	Krytyczna analiza materiału źródłowego, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym – rysunek satyryczny (II.R.1 / II.P.2)
	Wiadomości: przemiany w społeczeństwie polskim, media (I.R.3 / I.P.8)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Przekazywanie przez media fałszywego obrazu rzeczywistości.

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst publicystyczny (II.P.2)
	Wiadomości: państwo i obywatelstwo (I.P.4)

Poprawna odpowiedź:

A. apatrydzi (beIPAństwowcy / apolici)

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

B. 1. prawa krwi

2. prawa ziemi (zasada terytorium)

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst popularnonaukowy (II.P.2)
	Wiadomości: ideologie i doktryny polityczne (I.P.6)

Poprawna odpowiedź:

konserwatyzm

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – mapa (II.P.2)
	Wiadomości: formy państw współczesnych (I.R.4)

Poprawna odpowiedź:

A. Belgia (Królestwo Belgii), 3

B. Czechy (Republika Czeska), 1

C. Francja (Republika Francuska), 4

2 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi (nazw państw i ich numerów na mapie)

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi (nazw państw i ich numerów na mapie)

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 8. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Zasady funkcjonowania organów władzy w Rzeczypospolitej Polskiej (I.R.7 / I.P.7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:
D.

- 1 p.** – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – opisy (II.P.2)
	Wiadomości: organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej i ich funkcjonowanie (I.P.7 / I.R.7)

Poprawna odpowiedź:
A. Prezydium Sejmu
B. Konwent Seniorów

- 1 p.** – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi
0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 10. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Funkcjonowanie organów władzy w Rzeczypospolitej Polskiej (I.R.7 / I.P.7)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:
A. Prezydent RP
B. Rada Ministrów
C. Sejm

- 1 p.** – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi
0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 11. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Organy samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej (I.P.7)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:
A. powiaty
B. grodzkie (miejskie / miasta na prawach powiatu)
C. rada powiatu
D. starosta

- 2 p.** – za podanie czterech poprawnych elementów odpowiedzi
1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi
0 p. – za brak odpowiedzi, podanie trzech lub więcej niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 12. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Akty prawne, organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.P.9 / I.P.7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Dwie spośród:

- Sejm
- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (Rzeczypospolitej / RP)
- Senat

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – opisy (II.P.2)
	Wiadomości: sądy, organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.P.10 / I.P.7)

Poprawna odpowiedź:

- A. Sąd Najwyższy
- B. Trybunał Konstytucyjny
- C. Trybunał Stanu

2 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie dwóch lub więcej niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 14. (0–1)

Korzystanie z informacji	Lokalizacja ważnych wydarzeń w czasie (II.P.4)
	Wiadomości: działanie i rozwój Unii Europejskiej (I.P.14 / I.R.11)

Poprawna odpowiedź:

- A. – P
- B. – O

1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 15. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Instytucje Unii Europejskiej (I.P.14)
-------------------------	---------------------------------------

Poprawna odpowiedź:

- A. fałsz
- B. prawda
- C. prawda

1 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 16. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – mapa polityczna i notka informacyjna (II.P.2)
	Wiadomości: problemy współczesnego świata (I.P.16)

Poprawna odpowiedź:

Sudan Południowy (Republika Sudanu Południowego)

5

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Część II.**Zadanie 17. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Krytyczna analiza materiału źródłowego, czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych – fragmenty deklaracji i konwencji (II.R.1 / II.P.7)
	Wiadomości: ochrona praw człowieka, źródła prawa (I.R.9 / I.P.9)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

PDPC nie ma charakteru wiążącego. W samej Deklaracji zapisano, że jest standardem, do którego trzeba dążyć (a nie już przestrzegać), zaś w KoOPCiPW występuje stwierdzenie o krokach podjętych w celu urzeczywistnienia niektórych praw z PDPC.

1 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi (rozstrzygnięcie i dwa argumenty)

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 18. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym, krytyczna analiza materiałów źródłowych, analiza stanowisk różnych stron debaty (II.R.1 / II.R.2 / II P.2)
	Wiadomości: prawa człowieka, konflikty wartości (I.R.9 / I.R.2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- teoretyzowanie problemu
- usprawiedliwianie tortur

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub elementów odpowiedzi

Zadanie 19. (0–2)

A. Korzystanie z informacji:	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – wykresy (II.P.2)
	Wiadomości: kultura polityczna, stosunki międzynarodowe (I.P.6 / I.P.15)
B. Tworzenie informacji	Ocena działań organizacji z punktu widzenia określonej wartości (III.P.4)
	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym, krytyczna analiza materiałów źródłowych – rezolucja (II.P.2 / II.R.1)
	Wiadomości: organizacje międzynarodowe, wartości społeczne (I.R.2 / I.P.15)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

A. 35 punktów procentowych (ponad 400% / ponad 5 razy więcej zwolenników dostaw broni / ponad 5 razy mniej zwolenników wysłania żołnierzy)

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

B. Ocena: pozytywna

Uzasadnienie: Nawet jeśli realizacja tej rezolucji stanowiła naruszenie suwerenności Libii, to nie można było dopuścić do mordowania ludności cywilnej przez armię wierną poprzedniemu reżimowi.

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi (ocena i uzasadnienie)

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 20. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie ważnych postaci życia publicznego, korzystanie ze źródeł informacji o życiu publicznym – fotografie i notki (II.P.2 / II.P.4)
	Wiadomości: prawa człowieka we współczesnym świecie (I.P.11)

Poprawna odpowiedź:

A. Dalajlama XIV (Tenzu Gjaco)

B. Matka Teresa z Kalkuty (Agnes Gonxha Bojaxhiu / Maria Teresa od Dzieciątka Jezus)

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 21. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych – fragmenty konstytucji i ustawy (II.P.7)
	Wiadomości: partie polityczne, funkcjonowanie organów władzy publicznej, konstytucja (I.P.6 / I.R.7 / I.P.7)

Poprawna odpowiedź:

A., D.

1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 22. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – schemat (II.P.2)
	Wiadomości: partie polityczne, funkcjonowanie organów władzy publicznej (I.P.6 / I.R.7)

Poprawna odpowiedź:

V.	d	Prawo i Sprawiedliwość + Samoobrona RP + Liga Polskich Rodzin
VI.	b	Platforma Obywatelska + Polskie Stronnictwo Ludowe
VII.	c	Platforma Obywatelska + Polskie Stronnictwo Ludowe

2 p. – za dwa poprawne elementy odpowiedzi (wskazanie kolejności wyborów i podanie nazw partii tworzących koalicje rządowe)**1 p.** – za jedno poprawny element odpowiedzi (wskazanie kolejności wyborów lub podanie nazw partii tworzących koalicje rządowe)**0 p.** – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 23. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym, selekcja faktów (II.P.2 / II.P.1)
	Wiadomości: ideologie i doktryny polityczne, partie polityczne (I.P.6)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- solidaryzm społeczny
- sprawiedliwość społeczna
- wspieranie rodziny przez państwo

1 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 24. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – dane z badań opinii publicznej w formie tabelarycznej (II.P.2)
	Wiadomości: kultura polityczna, partie polityczne, kwestie społeczno-polityczne w społeczeństwie polskim (I.P.6 / I.R.3)

Poprawna odpowiedź:

- A. prawda
- B. fałsz
- C. prawda

1 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Część III.

Zadanie 25. (0–20)

Temat 1: Scharakteryzuj system ochrony praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz – odwołując się do przykładów dwóch państw – kwestię łamania praw i wolności człowieka w XXI wieku.

Tworzenie informacji	Formułowanie wypowiedzi pisemnej zawierającej charakterystykę dylematów życia zbiorowego we współczesnym świecie i ocenę działań władz (III.R.1 / III.P.4 / III.P.5)
	Korzystanie z informacji: rozpoznawanie problemów społecznych, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym oraz krytyczna analiza materiałów źródłowych (II.R.1 / II.P.2 / II.P.6)
	Wiadomości: prawa człowieka i procedury ich ochrony, organizacje międzynarodowe, problemy współczesnego świata (I.R.9 / I.P.15 / I.P.16)

Kryteria oceniania

Charakterystyka systemu ochrony praw człowieka ONZ (0–12)

- **w aspekcie dokumentów międzynarodowych**
  1. PDPC jako źródło prawa zwyczajowego i katalog praw człowieka;
  2. ochrona dotyczy praw człowieka I generacji, zapisanych w MPPOiP;
  3. prawa człowieka II generacji zapisane w MPPGSiK są traktowane jako cel, ale także zaczynają podlegać ochronie;
  4. konwencje przedmiotowe i podmiotowe (Międzynarodowa konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej; Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet; Konwencja w sprawie zakazu tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania; Konwencja o Prawach Dziecka; Międzynarodowa Konwencja dotycząca ochrony praw migrujących pracowników i członków ich rodzin; Międzynarodowa Konwencja o ochronie wszystkich osób przed wymuszonymi zaginięciami; Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych);
  5. protokoły opcyjne/fakultatywne do paktów i konwencji.
- **w aspekcie instytucji ONZ ds. ochrony praw człowieka**
  1. Komisja Praw Człowieka – 2006 – Rada Praw Człowieka;
  2. możliwość skargi indywidualnej do: Rady Praw Człowieka; Komitetu Praw Człowieka, Komitetu Przeciwko Torturom, Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej, Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet, Komitetu Praw Osób Niepełnosprawnych, Komitetu Praw Ekonomicznych, Socjalnych i Kulturalnych;
  3. Specjalne procedury Rady Praw Człowieka dotyczące przypadków łamania praw człowieka w danym państwie lub naruszania określonej kategorii praw człowieka w każdym miejscu na świecie (zakres działań wyznaczany jest mandatami);
  4. Wysoki Komisarz ds. Praw Człowieka (UNHCHR);
  5. Wysoki Komisarz ds. Uchodźców (UNHCR);
  6. Trzeci Komitet Zgromadzenia Ogólnego ds. Społecznych, Humanitarnych i Kulturalnych.
- **w aspekcie działalności innych instytucji i organizacji wyspecjalizowanych ONZ**
  1. rezolucje Rady Bezpieczeństwa dotyczące utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, a zwłaszcza decyzje o zastosowaniu sankcji niewymagających użycia siły zbrojnej oraz decyzje o sankcjach zbrojnych;
  2. powołanie MTK na mocy Statutu Rzymskiego z 1998 r. (dla sądenia zbrodni ludobójstwa, przeciwko ludzkości i wojennych);
  3. rezolucje Rady Bezpieczeństwa w sprawie trybunałów ad hoc (Międzynarodowy Trybunał Karny dla byłej Jugosławii, Międzynarodowy Trybunał Karny dla Rwandy, Mechanizm Narodów Zjednoczonych dla Międzynarodowych Trybunałów Karnych) oraz trybunałów specjalnych (dla Sierra Leone i Libanu);
  4. operacje i misje pokojowe ONZ (np. operacja ONUB w Burundi w latach 2004–2006, misja UNMISS w Sudanie Południowym od 2011 r.);
  5. Rada Gospodarcza i Społeczna (uchwały, inicjowanie i przeprowadzanie badań, wydawanie raportów);
  6. działalność organizacji wyspecjalizowanych, np. UNICEF (na rzecz praw dziecka), UNESCO (propagowanie wolności słowa).

12 p. – za pełną charakterystykę dwunastu kwestii z zakresu systemu ochrony praw człowieka ONZ, w tym maksymalnie pięciu z każdego aspektu

1 p. – za pełną charakterystykę jednej kwestii z zakresu systemu ochrony praw człowieka ONZ

Charakterystyka kwestii łamania praw i wolności człowieka w dwóch państwach (0–6)

- 6 p. – za wskazanie nazw łamanych praw człowieka i pełną charakterystykę kwestii ich łamania w dwóch państwach
- 3 p. – za wskazanie nazw łamanych praw człowieka i pełną charakterystykę kwestii ich łamania w jednym państwie
- 2 p. – za wskazanie nazw łamanych praw człowieka i niepełną charakterystykę kwestii ich łamania w jednym państwie lub za pełną charakterystykę kwestii łamania praw człowieka w jednym państwie
- 1 p. – za wskazanie nazw łamanych praw człowieka lub za niepełną charakterystykę kwestii ich łamania w jednym państwie

Wykorzystanie materiałów źródłowych (0–1)

- 1 p. – za poprawne powołanie się na dwa materiały źródłowe

Poprawny język i forma wypowiedzi (0–1)

- 1 p. – za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym, z uporządkowanym, logicznym wywodem i właściwą strukturą

Temat 2: Odwołując się do unormowań prawnych oraz przemian sceny politycznej, scharakteryzuj polski system partyjny w XXI wieku.

Tworzenie informacji	Formułowanie wypowiedzi pisemnej zawierającej charakterystykę życia zbiorowego we współczesnej Polsce i opis wraz z oceną procesów politycznych (III.R.1 / III.P.1 / III.P.5)
	Korzystanie z informacji: wskazywanie przyczyn i skutków wydarzeń i procesów politycznych, korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym oraz krytyczna analiza materiałów źródłowych (II.R.1 / II.P.2 / II.P.5)
	Wiadomości: partie polityczne, dziedziny prawa, społeczeństwo obywatelskie, modele ustrojowe państw demokratycznych (I.R.5 / I.P.6 / I.P.8)

Kryteria oceniania

Wskazanie cech charakterystycznych polskiego systemu partyjnego (0–4)

1. jako systemu wielopartyjnego z jedną (początek wieku, SLD) lub dwoma silnymi partiami (PO i PiS od 2005 roku), ze znaczną zdolnością koalicyjną PSL;
2. opisując ideologiczny charakter wybranych partii.

- 4 p. – za pełną charakterystykę dwóch aspektów
- 2 p. – za pełną charakterystykę jednego z aspektów lub niepełną dwóch aspektów
- 1 p. – za niepełną charakterystykę jednego z aspektów

Charakterystyka regulacji prawnych dotyczących systemu partyjnego (0–4)

1. współczesne unormowania konstytucyjne w zakresie partii politycznych – definicja partii politycznej, pluralizm, zakaz istnienia określonych partii, jawność finansowania;
2. współczesne regulacje ustawowe – min. 1000 do rejestracji, członków, rejestracja w Sądzie Okręgowym w Warszawie; finansowanie ze składek, majątku, ale także z budżetu państwa – z tytułu wyniku wyborczego, sprawozdania finansowe.

4 p. – za pełną charakterystykę dwóch aspektów

2 p. – za pełną charakterystykę jednego z aspektów lub niepełną dwóch aspektów

1 p. – za niepełną charakterystykę jednego z aspektów

Charakterystyka przemian systemu partyjnego (0–10)

1. dekompozycja środowiska AWS i UW; powstanie PO i PiS-u; brak reprezentacji parlamentarnej w 2001 roku RS AWS i UW;
2. mimo mocnej pozycji SLD (w koalicji z UP) wyrażonej ponad 40% poparciem wyborczym w 2001 roku parlamentarną reprezentację otrzymują partie nie w pełni systemowe i zarazem populistyczne (Samoobrona i LPR); rząd koalicji SLD-UP i PSL,
3. dekompozycja obozu SLD na skutek upublicznienia korupcji, w tym głównie afery Rywina; powstanie SDPL i PD; zwycięstwo obozu PO-PiS-u w wyborach 2005 roku; brak porozumienia; PiS formuje rząd mniejszościowy, a następnie koalicyjny wspólnie z LPR i Samoobroną;
4. upadek koalicji PiS-LPR-Samoobrona; skrócenie kadencji parlamentu; upadek środowiska Samoobrony oraz LPR i zmiana cech społecznych elektoratu PiS-u; znaczne zwycięstwo PO w wyborach 2007 roku; nieudana próba jedności centrolewicy w postaci LiD; rząd koalicyjny PO-PSL;
5. próby tworzenia nowych partii przez polityków PiS-u (PjN) i PO (Ruch Palikota); sukces tego drugiego przedsięwzięcia; ponowne zwycięstwo PO w wyborach 2011 roku i ponowna koalicja PO-PSL;
6. dalsze osłabianie personalne PiS-u, niekompatybilne jednak z poparciem społecznym – powstanie SP (2011 r.), Republikanów (2013 r.); w nieco większym stopniu widoczne w sferze publicznej środowisko narodowe (od 2011 r.); próba konstrukcji formacji pomiędzy PiS-em a PO (Polska Razem JG i integracja z nią środowisk PjN i SKL).

10 p. – za pełną charakterystykę pięciu etapów przemian

2 p. – za pełną charakterystykę jednego etapu przemian

1 p. – za niepełną charakterystykę jednego etapu przemian

Wykorzystanie materiałów źródłowych (0–1)

1 p. – za poprawne powołanie się na dwa materiały źródłowe

Poprawny język i forma wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym, z uporządkowanym, logicznym wywodem i właściwą strukturą